

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ И РАЗВИТИЕ
НА НАЦИОНАЛНАТА ХУДОЖЕСТВЕНА АКАДЕМИЯ
ПРЕЗ ПЕРИОДА 2020-2024**

**НА КАНДИДАТА ЗА РЕКТОР
ДОЦ. Д-Р БОЙКА ДОНЕВСКА**

Устойчивост, перспективно развитие, толерантност в управлението

Уважаеми колеги, студенти, докторанти и служители,

В 124-годишната хроника на Националната художествена академия, изборът на нов ректор винаги е бил избор на личност, но и на определена управленска политика. Тази връзка е валидна и днес, в условията на една динамична, непрестанно променяща се, остро-конкурентна среда. Настоящата ситуация е резултат от една страна от иманентното развитие на висшите училища, а през последните години – и от мерките за осигуряване на качеството на образованието в общото европейско пространство.

През следващия 4-годишен период НХА ще бъде изправена пред редица предизвикателства и проблеми от различен порядък. Сред по-важните от тях се открояват:

1. Силна и много често – нелоялна конкуренция за привличане на кандидат-студенти в рамките на т.нар. “общ образователен пазар” в областта на изкуствата, при това в условията на намаляващ демографски потенциал
2. Недостатъчно държавно финасиране, подведено под формулата на “финансовите ограничения”, която не отчита специфичния профил на академиите - учебни заведения със сравнително малък капацитет, но със специализирано, индивидуално професионално обучение
3. Необходимост от постоянно усъвършенстване на програмите във всички образователни нива, от създаването на актуални и иновативни курсове, дисциплини и методи, насочени към съвременната тенденции в развитието на изящните и приложните изкуства, изкуствознанието и дизайна

4. Промени в ЗВО и в Национална стратегия за развитие на висшето образование в РБългария , които налагат определени политики, управленски мерки и финасови инструменти за ускорена модернизация на българското висше образование.
5. Повишени държавните изисквания в Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 - 2030 г към художествено-творческата и научно-изследователската дейност на ВУ, която е в пряка зависимост с финансирането на тяхната дейност
6. Поредната Програмна акредитация на институцията
7. Стабилизиране и развитие на филиала на НХА в град Бургас

В настоящия момент НХА е безспорен лидер в направление “Изобразително изкуство” във всички издания на рейтинговата система, а през 2019 година повиши оценката на институционалната си акредитация, заемайки първо място сред сродните висши училища. Считаю, че наше основно задължение е да съхраним и надградим постигнатото от предишните ръководства, като поддържаме високото качество на обучение; осигуряваме всички необходими ресурси за адекватното функциониране на образователния процес в различните специалности; създаваме съвременни материални и технологични условия за това; подкрепяме развитието и благоденствието на цялата академична общност – преподаватели, служители и студенти.

Уважаеми колеги, увереност да представя пред вас своите възгледи за управлението и развитието на Националната художествена академия ми дава преди всичко опитът ми в ръководните структури на нашата институция. През 2016 и 2017 г. имах възможността да ръководя отдела “Галерийна и изложбена дейност”, а през 2018 г. поех длъжността зам.-ректор по учебната дейност, акредитацията и развитието на академичния състав, както и свързаните с нея отговорности – декан на чуждестранните студенти, ръководител на Кариерния център и Центъра по учебно-творческа и практическа дейност, Председател на Академичната комисия по качеството и Комисията за правилниците в НХА. Изключително широката като обем проблематика на тази позиция на практика ме въведе в различните нива на учебната, художествено-творческата, организационната, мениджърската и административната дейност на

Академията, а през последния месец - и в нейното финансово управление, за съжаление при критични за всички нас обстоятелства.

В основата на моята платформа стои твърдата ми убеденост в уникалния характер на Академията, чиято забележителна история е устойчив фундамент за едно прогресивно развитие в бъдеще време. За да запазим своя периметър в художественото пространство и образование смятам, че трябва да продължим да развиваме всички създадени до сега добри образователни практики, като адекватно реагираме и на предизвикателствата на съвременния свят на изкуството. А това означава - да създаваме оптимални условия за формирането на креативни, мислещи и образовани творчески личности, с добри перспективи за професионална реализация. В случай, че получа вашето доверие през следнащия мандат предлагам следните приоритетни дейности:

I. Учебен процес

Учебната работа и осигуряването на благоприятна образователна среда е приоритетна сфера в развитието на всяко висше учебно заведение.

1. Перманентен процес на обновяване на предлаганите в о.к.с. “бакалавър” и “магистър” програми с въвеждането на актуални дисциплини, курсове и методи на преподаване;
2. Преосмисляне на връзката между о.к.с. “бакалавър” и “магистър”, на нейната целесъобразност и прагматичност, като на студентите се предлагат атрактивни и категориално нови възможности в магистърските програми;
3. Задълбочаване на връзката между практиката и образованието, партньорство с различни образователни, научни и културни институции, с бизнес и финансови организации и др.;
4. Въвеждане на изцяло нова програма в о.н.с. “доктор”, с нова философия за подготовката на студентите от всички специалности за често неприсъщата за тях, научна работа;
5. Усъвършенстване и методично прилагане на Системата за контрол и управлението на качеството на обучението в НХА и на нейната Политика по

качеството, като гаранция за високия акредитационен рейтинг на Академията;

6. Индивидуален подход към чуждестранните студенти. Назначаване при необходимост на т.нар. “студентски тютори”, които да подпомогнат тяхната интеграция в академичната среда;

7. Постоянно усъвършенстване на методите на преподаване чрез въвеждане на съвременни технологии и дигитални ресурси;

8. Развитие на специалностите, които държавата подкрепя като приоритетни с допълнителни средства и материална база и създаване при необходимост на статут на “защитени специалности” на специалностите, оцетени от малкия брой студенти;

9. Развитие на филиала в гр. Бургас, с отчитане на реалните му възможности и принос.

II.Художествено-творческа и научна дейност

Художествено-творческата и научно-изследователска активност на преподавателите заема все по-важно място в рейтинговата оценка на ВУ и предполага:

1. Засилване на връзката между образованието и художествено-творческата и научно-изследователска практика, която повишава методическите иновации;

2. Организационно и финансово подпомагане на преподаватели, докторанти и студенти за участие в значими художествени събития, научни форуми и организации;

3 . Въвеждане на нова, базирана на обективни критерии, система при оценката на проектите, постъпили по Програмата за научна и художествено-творческа дейност;

4. Създаване на Академично издателство, което да подпомага осъществяването на печатната научна продукция на НХА и да внася допълни приходи от издателска дейност;

5. Разпространение и популяризация на академичните издания чрез електронен каталог;
6. Възстановяване на академичните издания “Изкуство и критика”, поредицата Колекции от Музейната сбирка на НХА и на нейния Годишник в нов формат;
7. Създаване на научно електронно издание на НХА , което да отразява творческата дейност на преподавателите и да улеснява осигуряването на необходимия им за научния регистър на НАЦИД, брой цитирания и публикации;
8. Изграждане на цялостен регистър на художествено-творческите и научно-изследователски прояви на преподавателите, за целите на бъдещите акредитации;
9. Обработка, дигитализация и въвеждане в научно обръщение на собствения документален архив на НХА;
10. Обновяване и цялостна дигитализация на библиотечния фонд. Засилване на междубиблиотечния обмен за бърз достъп до съвременните ресурси;
11. Обособяване на изследователската и популяризаторската дейност, свързана с Музейната сбирка на НХА.

III. Академичен състав

Преподавателският състав е най-ценният капитал на висшите училища. Маркери в цялостната стратегия за кадровото развитие към момента са:

- 1.Оздравителна политика по отношение на изпадналите в кадрова криза специалности и катедри;
- 2.Осигуряване на условия за привличане на млади преподаватели и тяхното кариерно развитие и израстване;
3. Редуциране броя на хоноруваните преподаватели, чрез включването на докторанти в провеждането на упражнения, практически занимания и специализирани курсове, оптимизация на учебния процес;
4. Заплащане на свръхнорматива от допълнителни часове на редовните

преподаватели;

5. Използване на всички достъпни източници за повишаване заплащането на преподавателския труд;

6. Обмен на преподаватели по различни програми в ЕС и извън него.

IV. Студенти

Образователният модел на НХА принципно предполага индивидуален подход в цялостния учебен процес и в общуването с всеки отделен студент. Считаю, че комуникацията със студентската общност и реалното ѝ участие в академичните структури все още не са достигнали оптималното си ниво.

1. Отчитане на студентското мнение при всички коригиращи учебната работа, дейности;

2. Регулярни срещи и постоянен диалог между ръководството на НХА и представители на Студентския съвет за решаване на текущите проблеми;

3. Изграждане на "Вътрешна студентска борса", която да предлага почасова работа на студентите в различни административни, организационни, рекламни, изложбено-галерийни и др. дейности на НХА;

5. Привличане на средства от съществуващите европейски програми, насочени към студентите от специалности, свързани с опазване на културните традиции и наследство;

6. Активна работа по програмите за студентски практики и стажове;

7. Усъвършенстване на Правилника и методиките за разпределение на стипендиите;

8. Създаване на допълнителни възможности и пространства за изложбени прояви и представяне на студентски проекти;

9. Разсрочено изплащане на сумата за стипендии, отклонена през 2018 г. в рамките на следващите 12 месеца.

V. Кариерен център и Център за учебно- творческа и практическа дейност

Замислен като важен медиатор между студенти, работодатели и институции, Кариерният център на НХА не е разгърнал пълния потенциал на своите възможности.

1. Превръщане на Кариерния център в реално работеща структура със служител, офис, работно време и ежедневна дейност в помощ на студентите;
2. Разширяване на дейността му по отношение връзката с работодатели, участието в образователни борси, анкетирането сред студенти и партньори, резултатите от които да се използват при корекцията на учебните дисциплини и планове;
3. Създаване на база данни като ефективен механизъм за оценка на професионалната реализация на завършващите студенти - информация, която би повишила показателите в рейтинговата система на НХА и свързаното с тях допълнително финансиране на институцията;
4. Създаване на профил на компетентностите за всяка специалност;
5. Включване на ЦУТПД в допълнителни дейности, способни да генерират приходи, като организиране на майсторски класове, курсове и лекции за любители и др.

VI. Международна дейност

Международната дейност е един от традиционно силните активи на НХА. За периода 2021-2027 г. се очаква финансирането на програмата Еразъм да се удвои. Почти 29 милиарда ще бъдат насочени към образование, поради позитивния ефект от засилване на европейската интеграция чрез пътуване. Нашата дейност респективно ще бъде насочена към:

1. Енергична дейност от страна на Международния отдел за установяване на нови партньорски отношения, разширяване и активизация на мобилността;
2. Участие в нови международни проекти и форуми;

3. Утвърждаване на създадените до момента значими художествени прояви с многонационално участие – ДА ФЕСТ, ТРАНСФОРМ, Международно биенале на рисунката и др..

VII. Финансова дейност

Финансовата стабилност е изключително важен фактор за осъществяване на всички останали академични дейности.

1. Назначаване на нов главен счетоводител, който да организира работата на Финансовия отдел,
2. Възстановяване на регулярните заседания на Бюджетната комисия, с ежемесечен мониторинг върху разходването на бюджетните средства,
3. Отчет на Бюджетната комисия пред АС за изпълнението на програмния бюджет в края на всеки три-месечен период,
4. Назначаване на юрист към Административния отдел на НХА с правомощия при сключване на договори, обществени поръчки, търгове и др.,
5. Реализиране на устойчив ръст на работните заплати при осъществяване на определения прием и на допълнителни извънбюджетни приходи;
6. Активно включване на НХА в европейски проекти за привличане на средства, доизграждане и обновяване на материалната й база;
7. Увеличаване на входящата мобилност на чуждестранни студенти, докторанти и специализанти до процент, по-близък до регистрирания в ЕС;
8. Партньорски и спонсорски програми с институции и бизнес организации;
9. Изграждане на система за платени консултантски услуги, експертизи и изследвания.

VII. Рекламна и информационна дейност

1. Създаване на цялостна програма за популяризирането на НХА като учебно заведение с уникална образователна, научна и културна идентичност.

VIII. Материално-техническа база

В последните години Академията осъществи успешно един етап от реализацията на архитектурния проект за нов сграден фонд. Необходими са усилия за неговото следващо развитие

1. Реконструкцията на Северната сграда на ул. “Шипка” № 1;
2. Осигуряването на съвременни условия за провеждането на качествен образователен процес на всички адреси на НХА;
3. Модернизация и поддръжка на творческите бази на НХА;
4. Оптимизиране и намаляване на разходите за поддръжка на сградния фонд чрез създаване на енергийно ефективни сгради – подмяна на дограма, изолация, монтаж на фотоволтаици, подмяна на компрометирана ВиК инсталация и др.

IX. Стил на управление

Уважаеми колеги, в случай че гласувате доверие на предложената от мен стратегия, се ангажирам да въведа във всички ресори екипния начин на работа, консенсусния принцип при вземане на решения и толерантен тон при отстояване на личното мнение. Като конкретни стъпки в тази посока предвиждам:

1. Създаване на работни комисии по различните дейности, които да включват преподаватели в тяхното планиране и ръководство;
2. Избор на ново Академично настоятелство, което да работи за каузата на НХА;
3. Видимост и своевременно оповестяване на управленските решения;
4. Основан на академичната етика диалог с преподаватели, служители и студенти;
5. Специализиране на отделните дейности с оглед на тяхната оптимизация.

Заклучение

Уважаеми колеги, предлагам на вашето внимание една, по мое мнение, изпълнима и балансирана програма за управлението и развитието на НХА през следващите четири години. Нейната реализация, разбира се е невъзможна без вашата подкрепа, без ежедневните усилия, знания и умения на преподаватели, служители и студенти. В случай, че получа вашия вот се надявам да работим заедно за утвърждаване на авторитета и на обществения образ на НХА, за просперитета на нейната общност и успешната реализация на нашите студенти.

7.01.2020
София

доц.д-р Б. Доневска